

23/B. TE KIHEZ RAGASZKODSZ?

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Atkinson, R.L. Pszichológia, Osiris, 1994; Bagdy Emőke, Dr. – Családi szocializáció és személyiségzavarok, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1990; Buda Béla, Dr. – A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, Nemzeti tankönyvkiadó, 1998; Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat-Medicina, 1997; N. Kollár Katalin, Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, 2004)

A kötődés egy másik személy közelségének a keresését és a kapcsolat fenntartásának a szándékát jelenti. A kötődés az interperszonális kapcsolatok alapvető összetevőjeként határozható meg, amelynek az érzelmi involválódás az alapja.

Felnőttkori kötődéseink alapja a kora gyermekkori anya-gyerek kapcsolat. Az ekkor szerzett élmények modellként rögzülnek a személyiségben, meghatározva, felnőttként hogyan keressük mások közelségét, hogyan érzünk és viselkedünk kapcsolatainkban. Nagybán meghatározza az Istennel való kapcsolatunkat is, hiszen a 0-6 éves gyermek számára a szülő képe, személyisége összefonódik Istenével.

A kötődés képessége létfontosságú, az anya jelenléte elengedhetetlen a csecsemő életben maradásához. Alapvető funkciója a közelségkeresés és a biztonságérzet fenntartása. Minősége az "ősbizalom" kialakulásának időszakában, a korai anya-gyerek kapcsolatban formálódik.

A gyermek jelzéseire érzékeny, szükségleteit kielégítő, biztonságot nyújtó, szükség esetén a gyereke megnyugtatóására is képes szülői magatartás biztonságos kötődés kialakulásához vezet.

A ragaszkodás tehát egy specifikus személyhez fűződő tartós érzelmi kötelék, amelynek jól látható ismérvei vannak: közelségkeresés, szeparációban kellemetlen állapot, a személy visszatértekor öröm, a kitüntetett személy felé való orientáció. A ragaszkodás fejlődésében négy szakaszt különböztethet meg:

1. differenciálatlan szociabilitás szakasza (0-3 hónap), amikor a csecsemő nyitott a szociális helyzetekre, de eszközei mindenki felé irányulnak, mindenkire egyformán reagál.
2. differenciálódó szociabilitás szakasza (3-7 hónap), a szociális mosoly megjelenésével kezdődik. Kiváltója specifikusan szociális inger, de még itt sem válogat, hanem mindenkire egyformán mosolyog. A szakasz második felétől kezdi preferálni az ismerős személyt, de barátságos az idegenekkel is.
3. specifikus, megkülönböztetett szociabilitás szakasza (7-24 hónap), ahol már barátságatlan az idegenekkel, egyértelmű jelét adja, hogy a specifikus személy közelében akar lenni, itt már kialakult a ragaszkodás közte és gondozója között.
4. partneri viszony (24. hónaptól), a kisgyerek lassan kezdi figyelembe venni és elfogadni mások szempontjait is.

Az apák involváltsága a gyereknevelésben kultúránként jelentősen eltér, pedig ugyanolyan jól interpretálják a csecsemő jelzéseit, mint az anyák (csak ritkábban használják ezt a képességüket). 7 hónapos kor körül a gyerekek ugyanúgy ragaszkodnak mindkét szülőhöz, de ismeretlen helyzetben az anya iránti preferencia erősebb. Az apáknak egyedi szülői stílusuk és szerepük van a fejlődés legelejétől, pl. eltérő interakciós stílussal rendelkeznek: az anyák inkább

többet beszélnek a gyerekekhez, míg az apák többször érintik meg őket, valamint játéktípusuk is eltérő (az apák több fizikai játékot kezdeményeznek), tehát a két szülő eltérő tapasztalatokat szolgáltat a gyerek számára.

A gyerekek minden pillanatban azt a biztonságot keresik, amit leginkább a szülőknél, főként pedig az anyánál találnak meg. Mivel az állandó közelség nem oldható meg, ezért keres a gyermek valamilyen vigasztaló tárgyat. A pszichológia ezeket a tárgyakat átmeneti tárgynak nevezi. Ilyen tárgy lehet egy kedves, puha, szőrös plüss figura, a takaró csücske, bármilyen ruha, zsebkendő, vagy akár a hüvelykujj is. Ezek által tanulja meg, hogyan birkózzon meg a feszültséggel, hogyan nyugodjon meg, segíti a szülőkről (főként az anyáról) való leválást, hozzájárul az önállósodáshoz. A gyermek fejlődésének ez a szakasza ideális esetben általában 5 hónapos korától iskolás korig is tart.

A ragaszkodás egy olyan összetett élmény, amelyet mindenki személyesen él meg, és amely idővel alakul ki két ember között. Nincs olyan kényszer, amely ezt az érzelmi köteléket létrehozhatná, vagy sietethetné. A ragaszkodás a gyermek (de a felnőtt személynél is) számára érzelmileg legfontosabb személyek felé nyilvánul meg. Ellenben, hogy ki lesz ez a fontos személy, azt befolyásolhatják a következő tényezők: a találkozás gyakorisága, az együtt eltöltött idő mennyisége, a törődés minősége és az érzelmi befektetés mértéke.

Az elsős gyermekek elsősorban még mindig a szüleikhez ragaszkodnak leginkább, viszont mellettük már megjelenik a pedagógushoz és kortársakhoz való kötődés is.

Az elveszett juh példázatában, a Pásztor juhait iránt megnyilvánuló viselkedésében fellelhetők a ragaszkodás ismérvei, mint a közelségkeresés, a szeparációban kellemetlen állapot, a személy visszatértekor érzett öröm és a kitüntetett személy felé való orientáció.

A gyermekek a ragaszkodást, mit érzést, a szüleikkel való kapcsolatukon keresztül tudják leginkább megfogalmazni, kifejezésre juttatni. Jézus hozzánk való ragaszkodását így mi is a szülői szeretetet például véve tudjuk nekik leginkább kézzel foghatóvá tenni, mint ahogyan azt is, ők hogyan és miért ragaszkodhatnak Hozzá. Mellette ugyanúgy biztonságban lehetnek, mint a szülők mellett. Szeretetét éppúgy érezhetik és tapasztalhatják, mint a szülői szeretetet, és ugyanúgy viszonyozhatják Felé, mint feléjük.

Az óra alatti közös munka, a beszélgető kör segítségünkre lehet abban, hogy a gyerekek megnyílhassanak, feltárhassák érzelmi kötődéseiket. Egyben lehetőséget adnak, hogy a megfogalmazott cél felé tereljük a gyermekeket.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Nemcsak embereket lehet szeretni, hanem Istent is

Kognitív cél: Fedezzék fel, hogy Jézus ragaszkodik minden bárányához még akkor is, ha ők elcsatangolnak.

Affektív cél: Jézus számára a bárányokhoz való ragaszkodás akkor is fontos volt, amikor nem talált viszonzásra. Emlékeztessük a gyerekeket a szülők hozzájuk való ragaszkodására akkor is, amikor ők nem fogadnak nekik szót.

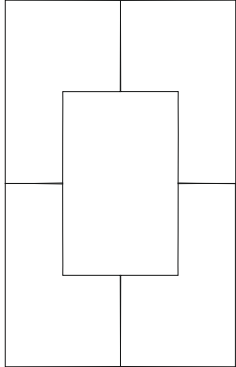
Pragmatikus cél: Fogalmazzák meg, milyen érzés azt tudni, hogy Jézusra és a szülőkre is bármilyen körülmények között számíthatunk, és ragaszkodásukkal megerősítik a mi kötődésünket is hozzájuk.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
-----------------------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> • A tankönyvi képek és a szöveg segítségével tudjon segítséggel beszélni a ragaszkodással kapcsolatos élethelyzeteiről. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten a tankönyvi képek és a szöveg segítségével tudjon önállóan beszélni a ragaszkodással kapcsolatos élethelyzeteiről. • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
---	---

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Puzzle kép – puzzle történetmondás Készítsünk egy képet, amin a Pásztor és bárányai láthatóak. Vágjuk a képet annyi darabra, ahány gyermek van a hittancsoportban. Keverjük össze, majd tegyük egy dobozba, kosárkába vagy borítékba. Vigyük körbe a dobozt és mindenki vegyen ki belőle egy puzzle darabot. Amikor mindenki a kezében tartja a maga képrészletét, kérjük meg őket, hogy rakják össze a képet a földön. Amikor összeállt a kép, ismételjük át a történetet úgy, hogy minden gyerek csak 1 mondatot mond.</p> <p>Kedves tárgyam 1. Képzeletben: Mindannyian használnak tárgyat, eszközöket melyek elkísérik őket a mindennapokban. Ezek között van olyan, ami valami miatt kiemelkedik a többi közül, vagy azért, mert valakire emlékezteti őket, vagy azért, mert használatához kedves emlék kapcsolódik: valakitől kapták, vagy valami olyan jut eszükbe róla, ami fontos és szívet melengető az életükben. Gondolkodjanak el azon, hogy kinek mi a legkedvesebb tárgya, és azt képzeletben hozzák be. Mindenki mutassa be, mi az a tárgy, miért lett az a legkedvesebb tárgya. 2. Valóságosan: Lehet azt is kérni, hogy valóban válasszanak ki a náluk levő tárgyaik közül egy kedveset, és azt bemutatni meg a többieknek. Lehet kézbe venni, körbeadni, megtapogatni s megcsodálni, hogy milyen jó is az, ha egy kis tárgy, az emlékek egész sorát idézi fel bennünk.</p>	<p>Az elveszett juh történetének ismétlése, kooperáció erősítése. Anyagszükséglet: Pásztor és bárányai kép puzzle darabokra vágva, doboz (kosár, boríték), hely a kép kirakásához</p> <p>A játékot a hittanoktató kezdje, már csak azért is, mert ezzel hangulatot adhat az emlékezésnek, illusztrálhatja, hogy nem kell idehozni a tárgyat, elég, ha jól bemutatjuk. A saját múltbeli élmények felidézése önfeltárást elősegítő és az önismeretet is alakító lehetőség.</p> <p>Ha valaki nem szeretné, nem kötelező megengedni, hogy mindenki megfogja a kedves tárgyát, az is elég, ha megmutatja.</p>
<p>Feldolgozási javaslat</p>	<p>Osszuk a gyerekeket 4 fős csoportokba. Adjunk minden csoportnak egy A4-es méretű lapot, amit a következő módon előre felosztunk:</p>	<p>A gyerekek ragaszkodnak szüleikhez és gyakran a játékaikhoz is. Szinte erősnek érzik</p>

	<p>4 oldalsó négyzetbe rajzolják le, ami eszükbe jut arról, hogy ragaszkodás, kihez, mihez lehet ragaszkodni. Kapjanak rá 5 percet. Utána 3 perc megbeszélés következik a rajzaikról, majd a középső négyzetbe rajzoljanak 5 perc alatt közösen valamit, ami szerintük a 4 rajzból vagy a 4 rajz közül legjobban kifejezi a ragaszkodást valakihez vagy valamihez. Minden csoport ismertesse, mi került a középső négyzetbe.</p> <p><u>Beszélgessünk a gyerekekkel :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ragaszkodni valakihez, valamihez azt jelenti, hogy nem akar megválni tőle. Mindig a közelében akar lenni a személynek, a közelében akarja tudni a tárgyat. ❖ Milyen érzéssel tölti el őket, ha a szüleik közelében lehetnek? ❖ Milyen érzés számukra, ha velük van a kedvenc tárgyuk? ❖ Fontos számukra az az idő, amit a szüleikkel vagy a kedvenc tárgyukkal tölthetnek el? Miért? ❖ Mit gondolnak, miért követik a bárányok a Pásztort, miért ragaszkodnak a Pásztorukhoz? (Mert tudják, hogy szereti őket, biztonságban érzik mellette magukat, mert gondoskodik róluk, jót akar nekik, megvédi őket.) ❖ Mit gondolnak, a Pásztor is ragaszkodik a bárányaihoz? ❖ Miért ragaszkodik a bárányaihoz a Pásztor? (Mert az övéi és tudja, hogy elvesznének nélküle.) ❖ Miért ragaszkodik hozzánk Jézus, miért ragaszkodhatunk mi Hozzá? ❖ Hogyan tudjuk a ragaszkodásunkat kifejezni? 	<p>magukat, ha az a tárgy vagy személy a közelükben van. Ha ragaszkodunk valakihez, szeretünk mindig a közelében lenni, szeretjük, ha mindig a közelünkben van. A közös rajzolás és a beszélgetés segíti őket abban, hogy letisztázódjon bennük a ragaszkodás érzése.</p> <p>A kérdések lehetőséget adnak arra, hogy a gyerekeket gondolkodásra serkentse, majd szabadon megfogalmazhassák azokat.</p>
<p>Munkáltatás</p>	<p>Kézműveskedés:</p> <p>Juh- és pásztoralakok készítése nyírással, ragasztással csoportmunkában.</p> <p>A bárányokat a Pásztor köré ragasszuk szorosán. A bárányok alá írják oda a nevüket.</p> <p>Munkafüzet feladatai</p>	<p>A közelség vizuális kifejezése a kép segítségével.</p> <p>Anyagszükséglet: papír, textilanyag, vatta, gyapjú.</p> <p>Munkafüzet, 1-2. feladatai</p>

	Énektanulás: „Az Úr a pásztorom, jó pásztor Ő.”	
Házi feladat	Munkáltató tankönyv 1) c. feladata	Színezés

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Drámapedagógiai játék megnevezése: Ki ragaszkodott hozzá?

A játék leírása:

Különböző játékokat, tárgyakat, könyveket, (Biblia) ki rakunk a földre, középre, amely köré odaülnek a gyerekek. Mindenki választ egy tárgyat, majd elmondja, hogy szerinti kié lehet és miért ragaszkodik hozzá.

Megjegyzés: Kommunikációs készséget fejlesztő játék. Gondolkodásra készítő a vajon kié lehet, és miért szeretheti annyira kérdésekre adott válaszok megfogalmazása.

2. <http://www.csaladivilag.hu/cikkek/pszichologia/kotodes-1-resz/9501/>
<http://5mp.eu/web.php?a=bolcsoderolszuloek&o=x7ylKSRetn>

3. Imádságra nevelés

<u>Csillámpor az üvegben</u>																					
<p>a) Előkészületek Mindenki fog egy fél literes műanyag flakon, amiben van víz. A vízbe mindenki tesz egy kis csillámport.</p> <p>A csoporttól függően a hittanoktató elő is készítheti a flakonokat.</p> <p>b) Imádkozás Feladatutasítás: Rázzátok meg a flakont. Imádkozzatok addig, amíg a csillámpor le nem ülepszik a flakon aljára. Az imádságot kezdjétek így: Istenem, ragaszkodom Hozzád, mert...</p>	<table> <tr> <td>műfaj</td> <td>dicsőítő</td> </tr> <tr> <td>megfogalmazás</td> <td>hittanosok magukban</td> </tr> <tr> <td>imádkozás</td> <td></td> </tr> <tr> <td>csoport</td> <td>nincs</td> </tr> <tr> <td>felosztása</td> <td></td> </tr> <tr> <td>kapcsolódás</td> <td></td> </tr> <tr> <td>hely</td> <td>óra vége</td> </tr> <tr> <td>fejlesztési terület</td> <td>dicsőítő imádság</td> </tr> <tr> <td>hittanosok</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak </td> </tr> <tr> <td>hittanoktató eszközök</td> <td> előkészíti a flakonokat <ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző) </td> </tr> </table>	műfaj	dicsőítő	megfogalmazás	hittanosok magukban	imádkozás		csoport	nincs	felosztása		kapcsolódás		hely	óra vége	fejlesztési terület	dicsőítő imádság	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak 	hittanoktató eszközök	előkészíti a flakonokat <ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző)
műfaj	dicsőítő																				
megfogalmazás	hittanosok magukban																				
imádkozás																					
csoport	nincs																				
felosztása																					
kapcsolódás																					
hely	óra vége																				
fejlesztési terület	dicsőítő imádság																				
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • kézműveskednek • imádkoznak 																				
hittanoktató eszközök	előkészíti a flakonokat <ul style="list-style-type: none"> • fél literes műanyag flakon • víz • csillámpor • (törölköző) 																				

